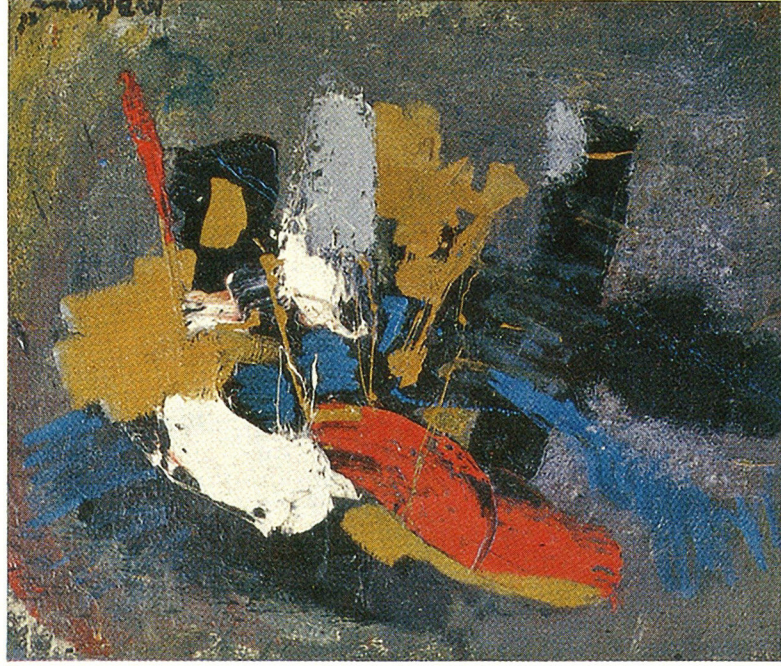

CENTRAAL
MUSEUM
UTRECHT

Agnietenstraat 1
Maliebaan 42

juni 1964

HET
KUNSTWERK
VAN DE
MAAND

Het afgebeelde kunstwerk is gedurende de maand juni geëxposeerd
in de afdeling „Kunst na 1850“, Maliebaan 42

(Buslijnen 3 en 11, halie Nachtegaalsstraat hoek Maliebaan).

Kees van Bohemen (geb. 1928), „Nacht”, olieverf op doek, 1958

Het lijkt wel of de schilderkunst na de oorlog helemaal opnieuw, van de grond af aan, is begonnen. Alle oude theorieën, verworvenheden en regels over hoe een schilderij „moet zijn” werden na 1945 resoluut aan de kant gezet om plaats te maken voor een nieuw ideaal, waarbij de kunstenaar terugkeert naar de eigenlijke bron van zijn werkzaamheid. Het scheppingsproces zelf werd nu het belangrijkste geacht; tussen de hand met het penseel van de schilder en zijn doek in, mogen geen regels en vooropgezette ideeën meer staan, maar het kunstwerk ontstaat direct en onmiddellijk, zoals in de natuur een organisme zich ontwikkelt. En op die manier groeien speelse en bizarre invallen ofwel worden primaire gevoelens als vrolijkheid of angst, a.h.w., „afgeteraagd” in de daad van het schilderen en zo voelbaar gemaakt voor de beschouwer. In Nederland was het de „Cobra-groep”, met als bekendste exponenten Karel Appel en Corneille, die het scheppingsproces primair stelde, in zijn consequentie boven het resultaat, het schilderij. Enkele grote voorlopers, met name bijv. Paul Klee, waren voor hen inspirerend, maar in het algemeen werd niet meer deze of gene grote meester nagevolgd, doch werden die kunstinstellingen bewonderd waarin het niet aan regels gebonden creatieve moment het meest ongeremd tot uiting komt, zoals in de beeldende taal van kinderen en primitieven.

Aldus heeft Kees van Bohemen, na eerst het fond van zijn schilderij een loodgrijze tint te hebben gegeven, daarop spontaan en direct grote, zeer dik opgebrachte kleurvlekken van witte, rode en okerbruine verf neergeworpen. Deze schepplingsdaad gaat niet verborgen achter een gladdede of verzorgde afwerking, maar is zonder meer, in ruwe, onbewerkte vorm afleesbaar; de vitaliteit van het creatieve ogenblik is na te voelen in de spanning tussen het donkere, rustige fond en de explosieve kracht van de warrelling van felle kleuretegenstellingen in het centrum van het schilderij. We maken hier kennis met een kunst die bewust het toeval inschakelt als belangrijke factor. Maar ondanks deze toevalligheid blijft een schilderij als „Nacht” van Van Bohemen een zuiver persoonlijkke uiting, waarvan het eigen karakter vergelijkbaar is met dat van een handschrift. Als bij een handschrift herkennen we in dit stuk zeer gemakkelijk de schilder van Bohemen, zoals we in andere abstracte werken, die op een dergelijke manier zijn ontstaan, onmiddellijk de hand van bijv. Karel Appel of Jaap Nanninga kunnen aanwijzen.

Uit het bezit van deze laatste kunstenaar, die in 1962 is overleden en die een stadgenoot van de Hagenaar van Bohemen was, is de nieuwe aanwinst van het Centraal Museum afkomstig.

afbeelding op voorzijde: 63,9 x 75,9 gesigneerd r.o. „K. v. Bohemen 58”
Geschenk 1964 door afdeling van het
Comité „125 jaar Centraal Museum”.